

Göteborgsregionens
kommunalförbund

Omvärldsbevakning Nr. 12

Asylsökande och nyanlända barn och unga
Förändringar inom utbildningsområdet
utifrån flyktingsituationen

Sammanställt av Ann-Sofie Gillner, GR Utbildning

Omvärldsbevakningen sammanställs av GR Utbildning som är en del av Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). GR är en regional utvecklingsarena som arbetar med hela styrkedjan – från barn och unga till kommunchefer och politiker. Det breda och djupa samarbetet omfattar barn, unga och vuxna i lärande i GR:s 13 medlemskommuner. Det involverar 240 000 studerande i alla åldrar, 20000 lärare, 1500 skolledare och 1300 skolor. Verksamheten ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen nationellt och internationellt. Inom GR Utbildning finns cirka 90 medarbetare som arbetar med alltifrån skolutveckling, läromedel och att motverka studieavbrott till ledarutveckling, vuxenutbildning, gymnasiesamverkan och samverkan mellan skola och arbetsliv.

Innehåll

Ensamkommande barn och unga	5
Fördelning av ensamkommande barn mellan kommunerna	5
Förslag om förstärkt tillfälligt kommunstöd för ensamkommande ungdomar	5
Stöd till ideella organisationers arbete mot hemlöshet bland unga vuxna	5
Lagrådsremiss avseende ny möjlighet till uppehållstillstånd för ensamkommande unga	5
Nyanlända barn, unga och vuxna	6
Samordning av öppen förskola med insatser för språkinläring	6
Samling för skolan, prop. 2017/18:182	6
Uppdrag till Skolverket att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända barn och elever och vid behov för barn och elever med annat modersmål än svenska	7
Insatser för mottagande och inkludering av nyanlända barn och unga, Nordens Välfärdscenter	7
Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande, betänkande av Mottagandeutredningen	7
Medel till arbetet med jämställdhet på flera språk	8
Uppdrag till Länsstyrelsen om att göra en översyn av samhällsorientering för nyanlända	8
Uppdrag till Tillväxtverket om att förbättra nätverk och kontakter på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor	8
Uppdrag att stärka integrationsperspektivet i det regionala kompetensförsörjningsarbetet	8
Uppdrag att genomföra Jobbsprånget	9
Information Söderhamn	9
Slutkonferens för Plug In GR	9
Förslag gällande anpassad timplan, studiehandledning på modersmålet och individuell studieplan	10
Uppdrag: Samverkan 2018 - Många utmaningar återstår	10
Promemoria: Kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning	10
Etableringsjobb för bland annat nyanlända	10
En gymnasieutbildning för alla, prop. 2017/18:183	11
Statistik 2017 samt januari-mars 2018	11
Ensamkommande barn och unga	11
Asylsökande barn och vuxna	11
Rapporter och material	12
Barnets bästa – för nyanlända barn i förskolan, SDF Angered, Göteborg	12

Delredovisning av uppdrag om utbildning för nyanlända med kort utbildning – utveckling av kommunal vuxenutbildning, Skolverket.....	12
Årsrapport 2017 – Strategier för kvalitet och helhet i utbildningen, Skolinspektionen	12
Material om flerspråkighet mm, Skolverket	12
Analys av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor, Skolverket	13
The Resilience of Students with an Immigrant Background – Factors that shape well-being, OECD-rapport.....	13
Rapport om teknikföretagens kompetensbehov, Teknikföretagen.....	13
Konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut, Riksrevisionen	14
Forskning	14
Elever med utländsk bakgrund tar på sig skulden för bristande möjligheter att lära matematik	14
Introduktionsprogrammet viktigaste vägen in i svenska samhället.....	14
Greppa flerspråkigheten, kunskapsöversikt från Skolverket	14

I detta dokument samlas aktuell information inom området asylsökande och nyanlända med fokus på framförallt barn och unga samt avseende förändringar på utbildningsområdet. I dokumentet finns även annan information som bedöms intressant, men som inte specifikt berör utbildningsområdet, med. Dokumentet uppdateras kontinuerligt. Tidigare har omvärldsbevakningar sammanställts vid fem tillfällen under 2016 och fem tillfällen under 2017 samt den 5 februari 2018.

Ensamkommande barn och unga

Fördelning av ensamkommande barn mellan kommunerna

Den 27 februari 2018 överlämnade regeringen en proposition med förslag som syftar till en jämnare fördelning av ensamkommande barn mellan landets kommuner. Förslagen innebär att möjligheterna för en anvisningskommun att placera ett ensamkommande barn i en annan kommun begränsas. En kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn ska få placera barnet i ett boende i en annan kommun endast om

- kommunerna har ingått en överenskommelse om placeringen,
- placeringen sker med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga eller med stöd av socialtjänstlagen i fråga om barn med motsvarande vårdbehov, eller
- det med hänsyn till barnets vårdbehov finns synnerliga skäl.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2018. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för placering av ensamkommande barn i en annan kommun än den kommun som har anvisats av Migrationsverket, om placeringen skett före ikraftträdandet.¹

Förslag om förstärkt tillfälligt kommunstöd för ensamkommande ungdomar

Det tillfälliga kommunstödet för att stödja de kommuner som vill låta ensamkommande ungdomar som rotat sig i kommunen bo kvar förstärks i vårandringsbudgeten. Förstärkningen motsvarar 200 miljoner kronor, som kommer fördelas automatiskt mellan kommuner där ensamkommande unga som inte har flyttat till ett anläggningsboende bor efter 18-årsdagen.²

Stöd till ideella organisationers arbete mot hemlöshet bland unga vuxna

Organisationer såsom Röda korset, Rädda barnen och Göteborgs stadsmission får medel för deras arbete mot hemlöshet bland unga vuxna, där psykisk ohälsa kan vara en bidragande orsak till hemlösheten. En av målgrupperna kan vara ensamkommande unga. Medlen kan användas för boende eller andra insatser för att kunna komma tillbaka in i samhället.³

Lagrådsremiss avseende ny möjlighet till uppehållstillstånd för ensamkommande unga

I en lagrådsremiss lämnas förslag om en ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga. Det föreslås att en utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska kunna beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om vissa kriterier är uppfyllda. Dessa kriterier är bland annat följande:

¹ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2018/02/prop.-201718119/>

² <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/04/kommande-forslag-om-forstarkt-tillfalligt-kommunstod-for-ensamkommande-ungdomar/>

³ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/utokat-stod-till-unga-hemlosa/>

- utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket den 24 november 2015 eller tidigare,
- det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,
- beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,
- utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och
- utlänningen studerar eller har för avsikt att studera i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan, på heltid på en annan motsvarande utbildning eller på heltid på en sammanhållna yrkesutbildning inom komvux eller särvox.

En ansökan om ett sådant uppehållstillstånd föreslås endast få göras under en begränsad tid på tre månader och vid ett tillfälle. Lagrådsremissen innehåller även förslag om att anpassa bestämmelserna om uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå så att studier på sammanhållna yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen eller liknande utbildningar inom introduktionsprogram i gymnasieskolan kan ge samma möjlighet till uppehållstillstånd som studier på ett nationellt program i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan. Bestämmelserna om studier på sammanhållna yrkesutbildningar ger förutsättningar för den som får uppehållstillstånd att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden.⁴

Nyanlända barn, unga och vuxna

Samordning av öppen förskola med insatser för språkinlärning

SKL och regeringen avser ingå en överenskommelse som syftar till att kommunerna ska få vägledning i hur de kan samordna öppen förskola med insatser i bland annat svenska språket under föräldradigheten. En samordnad verksamhet innebär att barn kan få en introduktion till förskolan samtidigt som deras föräldrar får stöd i språkinlärning och etablering i arbets- och samhällslivet. Enligt den föreslagna överenskommelsen ska SKL kartlägga kommuners behov och förutsättningar, och se hur denna typ av verksamhet bedrivs redan i dag. Utifrån kartläggningen ska SKL ta fram vägledning för hur kommuner kan samordna öppen förskola med stöd i språkinlärning och etablering.⁵

Samling för skolan, prop. 2017/18:182

Förslagen i regeringens proposition tar utgångspunkt i bl.a. 2015 års skolkommisjons förslag till nationell strategi för kunskap och likvärdighet i utbildningen. I propositionen föreslås exempelvis att huvudmännen för förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan aktivt ska verka för en allsidig social sammansättning av elever på sina skolenheter. Regeringen bedömer att rektorn för en förskoleklass, grundskola eller gymnasieskola, inom givna ramar, bör ha ett ansvar för att verka för en allsidig social sammansättning av undervisningsgrupper. Skälen för regeringens förslag är bland annat att det har ett stort värde i sig att elever med olika bakgrund möts i skolan. I

⁴ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/lagradsremiss/2018/03/ny-mojlighet-till-uppehallstillstand/>

⁵ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/regeringen-vill-samordna-oppen-forskola-med-sprakinlarning/>
<https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/oppenforskolaforpraktstodochintegration.15317.html>

propositionen lyfts Skolkommisionens påpekande om att detta försvåras av skolsegregationen, som utgör en allvarig systemsvagheter. Resultatskillnaderna mellan skolor blir större och ökningen förklaras till stor del av att skillnaderna mellan skolors elevsammansättning utifrån familje- och migrationsbakgrund ökar.⁶

Uppdrag till Skolverket att genomföra insatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända barn och elever och vid behov för barn och elever med annat modersmål än svenska

Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att genomföra systematiska insatser i syfte att stärka huvudmännens förmåga att både på kort och lång sikt erbjuda nyanlända barn och elever en utbildning av hög och likvärdig kvalitet. Målet är högre måluppfyllelse i förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet och förbättra de förutsättningar för goda kunskapsresultat för eleverna i grund- och gymnasieskolan samt inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. Vid behov ska insatserna även omfatta barn och elever som inte är nyanlända om de har ett annat modersmål än svenska. Målgrupper för de olika insatserna är exempelvis huvudmän, förskolechefer, rektorer, förskollärare, fritidspedagoger, lärare i alla ämnen, modersmåls lärare och studiehandledare på modersmål.⁷

Insatser för mottagande och inkludering av nyanlända barn och unga, Nordens Välfärdscenter

I december 2017 genomförde Nordens Välfärdscenter en seminariedag med fokus på insatser i de nordiska länderna gällande mottagande och inkludering av nyanlända barn och unga. Seminarierna omfamnar skillnader och likheter i organisering av skolgång för nyanlända barn i Norden. Forskare och praktiker delar med sig av sin kunskap och erfarenhet kring hur man bäst kan underlätta för nyanlända barn.⁸

Ett ordnat mottagande – gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande, betänkande av Mottagandeutredningen

Mottagandeutredningen (A 2015:02) har fått i uppdrag av regeringen att föreslå ett sammanhållet system för mottagande av asylsökande och nyanlända. Utredningen redovisar i sitt betänkande ett huvudförslag där staten, kommunerna och landstingen tar ett gemensamt ansvar för mottagandet. Utredningen redovisar även ett alternativt upplägg där staten tar ansvar för mottagandet av asylsökande på i huvudsak egen hand.

Förslagen omfattar exempelvis att staten inrättar ankomstcenter för samtliga asylsökande, insatser som fördjupas över tid såsom tydlig samhällsinformation, språkundervisning och kunskap om den svenska arbetsmarknaden, ett effektivt återvändande, begränsning av EBO och att det införs en ny ersättning för beredskap till ankomstkommuner för ensamkommande barn.

När det gäller ersättning till kommunerna lämnas ett förslag som nästan uteslutande bygger på schablonersättningar som betalas ut utan ansökan. Förslaget innebär att kommunerna ska ersättas för sina nya uppgifter genom schablonersättningar för boende för asylsökande, tidiga insatser för

⁶ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2018/03/prop.-201718182-samling-for-skolan/>

⁷ <http://www.regeringen.se/4929a6/contentassets/88a762380fde4384b525f2dda95ff985/uppdrag-att-genomfora-insatser-for-att-starka-utbildningens-kvalitet.pdf>

⁸ <https://nordicwelfare.org/integration-norden/nyheter/trygghet-natverk-och-gott-bemotande-ar-faktorer-for-framgang/>

asylsökande och insatser för barn i ankomstcenter. Ersättningen för asylsökande barn i förskola och skola ska betalas ut utan ansökan. Mottagandeutredningen föreslår också att det ska vara möjligt för kommuner som så önskar att bereda asylsökande plats i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.⁹

Medel till arbetet med jämställdhet på flera språk

Medel avsätts i vårbudgeten för arbetet för informationsinsatser på flera språk rörande jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa samt reproduktiva rättigheter riktade till nyanlända och andra ungdomar. Pengarna ska gå till utbildningsinsatser med koppling till den digitala plattformen Youmo.se¹⁰. Youmo.se är en digital plattform, på flera olika språk, med kunskap om hälsa, jämställdhet och sex för unga nyanlända. Plattformen är framtagen av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF, i samråd med den nationella webbaserade ungdomsmottagningen, UMO.¹¹

Uppdrag till Länsstyrelsen om att göra en översyn av samhällsorientering för nyanlända

Länsstyrelsen i Jönköpings län har fått i uppdrag av regeringen att se över samhällsorienteringen för nyanlända. Uppdraget omfattar bland annat att se över det nationellt framtagna utbildningsmaterial (bl.a. Boken om Sverige) som används inom samhällsorienteringen i kommunerna, kartlägga hur samhälls- och hälsokommunikatörer rekryteras, utbildas och fortbildas och inventera befintligt stödmaterial och lämna förslag till ett nationellt stödmaterial.¹²

Uppdrag till Tillväxtverket om att förbättra nätverk och kontakter på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor

Regeringen uppdrar åt Tillväxtverket att, som ett led i myndighetens arbete med att stödja kompetensförsörjning för företag, öka kontaktytorna med arbetsmarknaden och stärka nätverkande för utrikes födda kvinnor och särskilt nyanlända kvinnor. Syftet är att tillvarata kompetens och potential inom målgruppen inom företrädevis privat sektor.¹³

Uppdrag att stärka integrationsperspektivet i det regionala kompetensförsörjningsarbetet

I samverkan med aktörer med regionalt utvecklingsansvar ska Tillväxtverket genomföra en satsning för stärkt integrationsperspektiv i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Särskild hänsyn ska tas till hur nyanlända kvinnors kompetenser kan tas tillvara för att möta arbetslivets behov av kompetens på kort och lång sikt. Synergier med andra relevanta uppdrag ska eftersträvas såsom Tillväxtverkets uppdrag att förbättra nätverk och kontakter med arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor och länsstyrelsernas ansvar för att stötta kommunernas planering för mottagning av nyanlända och Arbetsförmedlingens ansvar för etableringsinsatser.¹⁴

⁹ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2018/03/sou-201822/>

¹⁰ <http://www.youmo.se/sv/Sprakvaljarsida/>

¹¹ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/04/regeringen-forstarker-arbetet-med-jamstallldhet-pa-flera-sprak/>

¹²

http://www.lansstyrelsen.se/Jonkoping/Sv/nyheter/2018/Sidor/oversyn_so.aspx?keyword=samh%C3%A4llsorientering

¹³ <http://www.regeringen.se/4948a5/contentassets/5902ae60335a4aa99db41ce2c0f7b266/n18-01430.pdf>

¹⁴ <http://www.regeringen.se/494694/contentassets/ef56bf232ff94f239ed8ed4d0f9d00bb/uppdrag-att-starka-integrationsperspektivet-i-det-regionala-kompetensforsorjningsarbetet-2018-2020.pdf>

Uppdrag att genomföra Jobbsprånget

Tillväxtverket har fått i uppdrag att fördela medel till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien för att de, inom ramen för projektet Jobbsprånget, ska administrera och genomföra en utvidgad satsning på praktikplatser för nyanlända med högre utbildning inom framför allt ingenjörsvetenskap, naturvetenskap, arkitektur eller ekonomi. Satsningen syftar till att, genom praktikplatser, skapa kontaktytor mellan nyanlända inom målgruppen och arbetsgivare som är relevanta för deras kompetens.¹⁵

Information Söderhamn

I Söderhamn har nyanlända producerat en unik webbplats med information på sex olika språk. Webbplatsen informationsoderhamn.se beskrivs som en lillasyster till informationsverige.se. På webbplatsen finns omfattande lokal information. Målgruppen är nyanlända och asylsökande eller andra som är i behov av information om kommunens verksamheter på olika språk. Webbplatsen har underlättat integrationen för nyanlända och de som möter nyanlända i Söderhamn.¹⁶

För mer information, kontakta Karin Olsson på karin.m.olsson@soderhamn.se eller Nicklas Johansson på nicklas.johansson@soderhamn.se

Slutkonferens för Plug In GR

I tidigare Omvärldsbevakningar har syfte och fokus för Plug In beskrivits och nu återkommer en kort återkoppling kring detta projekt med anledning av Plug In GR:s slutkonferens som hölls den 28 februari 2018. Plug In har haft som övergripande målsättning att minska studieavbrotten från gymnasieskolan och få fler elever att fullfölja sina studier. Inom Plug In 2.0 har det funnits möjlighet att arbeta med ungdomar från 15 års ålder, vilket har möjliggjort ett fokus på övergångar från grundskolan till gymnasieskolan. Nyanlända ungdomar har varit en specifik målgrupp där flera kommuner inom GR har valt att lägga ett extra fokus sedan hösten 2016.

Slutkonferensen besöktes av såväl personal som arbetar direkt med barn och ungdomar som riskerar avbrott eller som redan avbrutit sina studier som personer i beslutsfattande- eller ledningsposition i berörda verksamheter. Fokus för slutkonferensen låg på att summera lärdomar och erfarenheter men också på att börja blicka framåt mot det fortsatta arbetet. Flera av talarna på konferensen lyfte vikten av att utgå från lokala förutsättningar samt framgångsfaktorer som samverkan, bemötande och uppföljning.

Jenny Hostetter, GR, höll en presentation om hur utbildningsorganisationen kan tillgängliggöras för nyanlända elever – något som Plug In-projektet i Lerum arbetat aktivt med och som också presenterades under dagen. Dessa presentationer, tillsammans med kortversioner av slutrapporten finns på GR:s hemsida <http://www.grkom.se/plugin>

För mer information, kontakta Stina Lindskog på stina.lindskog@grkom.se

¹⁵ <http://www.regeringen.se/493c41/contentassets/Oba013e87cb24604859b31a998b48232/uppdrag-till-tillvaxtverket-att-genomfora-jobbspranget.pdf>

¹⁶ <http://www.informationsoderhamn.se/>

Förslag gällande anpassad timplan, studiehandledning på modersmålet och individuell studieplan

Regeringen föreslår i en lagrådsremiss att eleverna ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt, att en individuell studieplan upprättas för varje elev senast inom två månader från mottagandet samt att eleverna ska kunna följa en anpassad timplan. Syftet med förslagen är att fler nyanlända elever som har tagits emot i högstadiet ska bli behöriga till gymnasieskolans nationella program. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018.¹⁷ Regeringen har överlämnat förslagen i en proposition till riksdagen.¹⁸

Uppdrag: Samverkan 2018 - Många utmaningar återstår

Delegationen för unga och nyanlända till arbete presenterade i februari 2018 sitt delbetänkande *Uppdrag: Samverkan 2018 – Många utmaningar återstår*. I delbetänkandet konstateras bland annat att utrikes födda är överrepresenterade bland unga som varken arbetar eller studerar. En bidragande orsak till att en hög andel varken arbetar eller studerar bland nyanlända och utrikes födda kvinnor är kortare utbildning och mindre arbetslivserfarenheter jämfört med männen när de kommer till Sverige. Det är även vanligare att nyanlända kvinnor i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag inte får ta del av arbetsnära insatser i samma utsträckning som män. Annat som berörs är exempelvis gymnasieskolans språkintruktionsprogram och nyanlända inom aktivitetsansvaret.¹⁹

Promemoria: Kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning

I promemorian lämnas förslag som syftar till att bättre kunna tillvarata kunskap och kompetens som har inhämtats i andra länder än i Sverige. Tanken är att personer som redan har en avslutad utländsk utbildning inte ska behöva läsa in motsvarande högskoleutbildning när de kommer till Sverige. Genom kompletterande utbildning får de möjlighet att komplettera sina kunskaper där det behövs för inträde på den svenska arbetsmarknaden. I promemorian föreslås att utbildningen inte ska behöva ha förberett för det specifika yrket i fråga utan det ska vara tillräckligt att utbildningen är relevant för det aktuella yrket. Vidare föreslås att behörighetskraven ska kompletteras med en bestämmelse om att den sökande ska ha kunskaper och färdigheter av en sådan beskaffenhet och omfattning att syftet med utbildningen kan uppnås inom ramen för denna.²⁰

Etableringsjobb för bland annat nyanlända

Regeringen och arbetsmarknadens parter (LO, Svenskt Näringsliv samt Unionen) är överens om en avsiktsförklaring om etableringsjobb. Tanken är att fler nyanlända och långtidsarbetslösa ska få jobb. Syftet med etableringsjobb är att individen ska få möjlighet att skaffa sig kunskaper och erfarenheter som efterfrågas på arbetsmarknaden samt att underlätta arbetsgivarnas framtida kompetensförsörjning. Den anställde ska exempelvis ges möjlighet att delta i sfi och annan kortare utbildning som arbetsgivaren och arbetstagarerna kommer överens om. Normalt sett ska ett

¹⁷ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/lagradsremiss/2018/03/fler-nyanlanda-ska-uppna-behorighet-till-gymnasieskolan-och-kvaliteten-i-forskola-och-fritidshem-ska-starkas/>

¹⁸ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/battre-forutsattningar-for-nyanlanda-elever-samt-forandringar-for-forskolechefer-och-fritidspedagoger--forslagen-overlamnas-till-riksdagen/>

¹⁹ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2018/02/sou-201811/>

²⁰ <http://www.regeringen.se/4948a5/contentassets/4e69479998da42df9bcedb81a94efda5/promemoria-om-kompletterande-utbildning-for-personer-med-avslutad-utlandsk-utbildning.pdf>

etableringsjobb kunna leda till en tillsvidareanställning på heltid. Inriktningen är att etableringsjobben ska kunna införas under andra halvåret 2019.²¹

En gymnasieutbildning för alla, prop. 2017/18:183

I mars 2018 överlämnade regeringen propositionen *En gymnasieutbildning för alla* till riksdagen. Propositionen innehåller förslag till ändringar i skollagen som syftar till att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Förslagen berör bland annat förbättrad struktur och kvalitet på introduktionsprogrammen i gymnasieskolan. När det gäller nyanlända elever så föreslås att när en nyanländ elev tas emot till introduktionsprogrammet språkintrödn ska elevens kunskaper bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Bedömningen ska göras skyndsamt så att en individuell studieplan kan upprättas för eleven inom två månader från mottagandet. Det föreslås även att en sökande till ett högskoleförberedande program som är elev på ett introduktionsprogram och som vid utgången av det första kalenderhalvåret det år den sökande fyller 19 år saknar godkänt betyg i ett eller två av de ämnen som krävs för behörighet, men som uppfyller övriga behörighetskrav, ändå ska anses behörig om den sökande bedöms ha förutsättningar att klara studierna på det sökta programmet.²²

Statistik 2017 samt januari-mars 2018²³

Ensamkommande barn och unga

Sverige

Under år 2017 ansökte 1 336 ensamkommande barn om asyl i Sverige. De flesta av dessa barn, ca 85 %, var i åldern 13-17 år. Under perioden januari-mars 2018 har 294 ensamkommande barn sökt asyl i Sverige varav ca 90 % är i åldern 13 - 17 år och ca 24 % är flickor.

Den 1 april var 2 658 asylsökande ensamkommande barn inskrivna hos Migrationsverket vilket är 1 125 färre barn sedan den 1 februari. Ca 49 % av dessa barn kommer från Afghanistan (medborgarskap).

Göteborgsregionen

Under år 2017 anvisades 148 ensamkommande barn till kommunerna inom GR vilket kan jämföras med år 2016 då 259 ensamkommande barn anvisades till GR-kommunerna. År 2015 var motsvarande antal 2 959. Eftersom anvisningskommun kan placera ensamkommande barn i boende i annan kommun kan det faktiska antalet som bor/stadigvarande vistas i kommunerna inom GR vara ett annat. Till och med vecka 14 i år har 32 ensamkommande barn anvisats till kommunerna inom GR.

Asylsökande barn och vuxna

Under år 2017 ansökte totalt 8 507 barn om asyl i Sverige, inklusive ensamkommande barn. Under perioden januari-mars i år har 1 655 barn sökt asyl i Sverige, varav 294 ensamkommande barn.

Under år 2017 ansökte totalt 25 666 personer (vuxna och barn) om asyl i Sverige, att jämföra med motsvarande siffra för 2016 som var 28 939 personer. Under perioden januari-mars i år har 5 473

²¹ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/03/regeringen-och-arbetsmarknadens-parter-overens-om-etableringsjobb/>

²² <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2018/03/en-gymnasieutbildning-for-alla/>

²³ <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Aktuell-statistik.html>

personer (vuxna och barn) sökt asyl i Sverige. De största länderna räknat i antal asylsökande under denna period var Syrien, Georgien, Eritrea och Irak.

Rapporter och material

Barnets bästa – för nyanlända barn i förskolan, SDF Angered, Göteborg

I projektet *Barnets bästa* har SDF Angered samlat goda erfarenheter som funnits i olika verksamheter och på olika förskolor. De har under arbetets gång tagit reda på vilka arbetsätt som det finns vetenskapligt stöd för. Resultatet av arbetet blev en inspirationskrift²⁴ och en lärarhandledning²⁵ i kartläggning.

Delredovisning av uppdrag om utbildning för nyanlända med kort utbildning – utveckling av kommunal vuxenutbildning, Skolverket

I februari 2018 redovisades regeringsuppdraget att göra en kursplaneöversyn inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och Skolverkets förslag till ändringar i kursplanerna. Uppdraget gavs till Skolverket i juni 2017 och har omfattat att se över om innehållet i kursplanerna och kursutbudet inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå motsvarar de behov och förutsättningar som finns hos främst nyanlända med kort utbildning.

Skolverket föreslår sammanslagna kurser i de samhällsorienterande respektive naturorienterande ämnena parallellt med befintliga kurser i geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap, biologi, fysik och kemi. Kurserna bör benämnas som kurser i samhällsvetenskaplig respektive naturvetenskaplig orientering. Skolverket föreslår vidare att kursen i hem- och konsumentkunskap utgår. Skolverket har i översynen även identifierat behov av två nya syften för orienteringskurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå: dels att ge grundläggande kunskaper om arbetsliv och arbetsmarknad i Sverige, dels att ge grundläggande kunskaper i digital kompetens.²⁶

Årsrapport 2017 – Strategier för kvalitet och helhet i utbildningen, Skolinspektionen

Skolinspektionens årsrapport för 2017 innehåller en sammanställning av deras erfarenheter från tillsyn och kvalitetsgranskning från det senaste året. Nyanlända elever är en av de frågor som fått stort utrymme i Skolinspektionens kvalitetsgranskningar. I rapporten beskrivs bland annat de konsekvenser som frånvaron av samverkan respektive bristande tillgång till elevhälsa eller studie- och yrkesvägledning kan få för nyanlända elever.²⁷

Material om flerspråkighet mm, Skolverket

På Skolverkets webb Lärportalen finns nu fem nya material kring hur man kan använda flerspråkighet för att öka kvalitén på språk- och kunskapsutvecklande undervisning.²⁸

²⁴ https://goteborg.se/wps/wcm/connect/86d592e5-4078-42e6-90fc-1ba4c3ebde52/Barnets+b%C3%A4sta+broschyr_liten_dubbelsidig.pdf?MOD=AJPERES

²⁵ https://goteborg.se/wps/wcm/connect/183824a5-8bd1-42fe-b40b-eaba4db5e963/Barnets+b%C3%A4sta+kartl%C3%A4ggnig_liten_enkelsidig.pdf?MOD=AJPERES

²⁶ <https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/nyanlanda?xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FBlob%2Fpdf3900.pdf%3Fk%3D3900>

²⁷ <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/Publikationer/Rapport-till-regeringen/Arsrapport/arsrapport-2017/>

²⁸

https://larportalen.skolverket.se/?utm_campaign=unspecified&utm_content=unspecified&utm_medium=emai

Analyser av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor, Skolverket

En ny rapport från Skolverket visar att elevernas socioekonomiska bakgrund har fått en ökad betydelse för hur de lyckas i grundskolan. Ökningen är betydande för utlandsfödda elever men en svagare ökning finns även för elever födda i Sverige. Att ökningen är större för utlandsfödda elever beror delvis på att deras föräldrar idag har lägre utbildningsnivå och inkomster. De utlandsfödda elevernas betyg påverkas också av att invandringsåldern har ökat, vilket innebär att de har kortare tid på sig att nå målen i den svenska skolan.

Även skelsegregationen har ökat liksom skillnaderna mellan skolors betygsresultat. Av rapporten framgår även att skolans socioekonomiska elevsammansättning har fått större betydelse för elevers betyg.²⁹

The Resilience of Students with an Immigrant Background – Factors that shape well-being, OECD-rapport

I mars 2018 presenterade OECD en rapport med fokus på skillnader i resultat på senaste PISA-undersökningen och skillnader i studiemotivation mellan invandrade elever och infödda elever. Av rapporten framgår att i nästan alla länder är andelen som presterar sämre resultat högre bland de invandrade eleverna jämfört med de infödda. Detta är särskilt tydligt bland elever som anlänt vid 12 års ålder eller senare. Det framgår exempelvis att 60 % av elever i svensk skola som är födda utomlands är lågpresterande. Det är en högre andel än i både OECD och EU, där runt 40 % av invandrade elever hamnar i gruppen lågpresterande. Sverige hamnar under länder som Italien, Tyskland, Ungern och Storbritannien, där invandrade elever klarade sig bättre. Av elever som är födda i Sverige är andelen lågpresterande 20 %.

Gällande studiemotivationen hos elever födda utomlands så visar rapporten att de är mer motiverade än elever födda i Sverige. Studiemotivationen hos elever födda i Sverige ligger på omkring 70 % medan motsvarande siffra för utrikes födda elever är 84 %.

Rapporten pekar även på hur ett lands förmåga att upprätthålla en social sammanhållning i ett läge av stor invandring beror på landets förmåga att integrera nyanlända. Utbildning kan hjälpa nyanlända att tillägna sig kunskap och även bidra till de nyanländas sociala och emotionella välmåga och upprätthålla deras motivation att delta socialt och medborgerligt i deras nya land. Men i processen att säkerställa att nyanlända elever upplever utbildningsmässig, social och emotionell välmåga måste dessa elever först övervinna motgångar kopplade till bland annat socioekonomiska faktorer och språkliga hinder.³⁰

Rapport om teknikföretagens kompetensbehov, Teknikföretagen

En ny rapport från Teknikföretagen, *Vinna eller försvinna*, har kartlagt teknikindustrins samlade behov av kompetens. I rapporten lyfts bland annat att företagen efterfrågar åtgärder för att

[l&utm_source=Skolverkets%20nyhetsbrev#/modul/2c-nyanlanda/Grundskola/801-sprak-och-kunskapsutvecklande-amnesundervisning-for-nyanlanda-elever-den-forsta-tiden](#)

²⁹ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3927

³⁰ <http://www.oecd.org/education/the-resilience-of-students-with-an-immigrant-background-9789264292093-en.htm>

enklare kunna anställa både nyanlända invandrare och utländska specialister. Det konstateras att nyanlända i Sverige utgör ett stort tillskott till arbetsmarknaden och för kompetensförsörjningen.³¹

Konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut, Riksrevisionen

I november 2017 publicerade Riksrevisionen sin granskningsrapport *Konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut* (RiR 2017:25)³². Granskningen visar bland annat att endast ett fåtal av de granskade propositionerna och beredningsunderlagen redovisar konsekvenser på ett sätt som motsvarar kraven som anges i gällande styrdokument. Exempelvis uppfylls kraven på heltäckande och långsiktig ekonomisk analys sällan och i mer än hälften av fallen saknas beskrivningar av möjliga kommunala konsekvenser. I mars 2018 redovisade regeringen sin bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som framgår av Riksrevisionens rapport.³³

Forskning

Elever med utländsk bakgrund tar på sig skulden för bristande möjligheter att lära matematik

Petra Svensson Källberg, Stockholms universitet, har i sin forskning analyserat hur niondeklassare med utländsk bakgrund i ett mångkulturellt och socioekonomiskt utsatt område upplever sina möjligheter att lära matematik. Resultaten visar att hinder utgörs av olika förutsättningar, som upplevelser av skolegregation, utanförskap, dålig arbetsro på lektionerna och uppfattningar om sina föräldrar som bristfälliga på grund av deras bakgrund. Men de pratar inte generellt om det svenska språket som hinder. För att förstå varifrån elevernas upplevelser och uppfattningar kommer har Petra också studerat policydokument utgivna av Skolverket och Skolinspektionen. Den analysen visar att intentionen att skapa inkludering för nyanlända i det svenska skolsystemet också kan leda till exkludering.³⁴

Introduktionsprogrammet viktigaste vägen in i svenska samhället

Hassan Sharifs avhandling *"Här i Sverige måste man gå i skolan för att få respekt": Nyanlända ungdomar i den svenska gymnasieskolans introduktionsutbildning*, handlar om en grupp nyanlända irakiska ungdomars möte med den svenska gymnasieskolans introduktionsutbildning för invandrare läsåret 2010/11. Avhandlingen omfattar bland annat att med utgångspunkt i ungdomarnas sociala, utbildningsmässiga och språkliga tillgångar samt dispositioner och migrationserfarenheter analysera hur de förhåller sig till och såg på introduktionsutbildningen på gymnasienivå och dess betydelse för deras fortsatta studier och etablering i det svenska samhället.³⁵

Greppa flerspråkigheten, kunskapsöversikt från Skolverket

Kunskapsöversikten belyser perspektiv på frågor om språk och identitet och hur de hänger ihop med lärande och kunskapsutveckling. Översikten ger såväl bakgrund utifrån teoretiska ramverk om flerspråkighet som praktiska exempel med flerspråkighet i skola och undervisning i centrum. Den

³¹ <https://www.teknikforetagen.se/sv/i-debatten/nyheter/2018/valkommen-till-framtiden---du-behovs/>

³² <https://www.riksrevisionen.se/rapporter/granskningsrapporter/2017/konsekvensanalyser-infor-migrationspolitiska-beslut.html>

³³ <http://www.regeringen.se/4933fb/contentassets/4605e99f10d44bb4b82f26d677995489/riksrevisionens-rapport-om-konsekvensanalyser-infor-migrationspolitiska-beslut-skr.-201718125>

³⁴ <https://www.su.se/lararutbildningar/om-oss/nyheter/elever-tar-p%C3%A5-sig-skulden-f%C3%B6r-bristande-m%C3%B6jligheter-att-l%C3%A4ra-matematik-1.377018>

³⁵ <http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1088592&dswid=-6740>

sammanfattar kunskap om hur alla som har anknytning till undervisning och annan skolverksamhet från förskoleklass till och med gymnasium kan utnyttja de flerspråkiga resurser som finns till hands i dagens skola.³⁶

³⁶ https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/barn-och-elever-med-utlandsk-bakgrund?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Frpp%3D20%26upp%3D0%26m%3D1%26w%3DNATIVE%2528%2527inaktuellt%2B%253D%2B%2527%2527N%2527%2527%2BAND%2BAMNE%2B%253D%2B%2527%2527Barn%2Boch%2Belever%2Bmed%2Butl%25E4ndsk%2Bbakgrund%2527%2527%2527%2529%26order%3Dnative%2528%2527dateweb%252FDescend%2527%2529